

Vårt Luftvärn

Luftvärnets Befälsutbildningsförbunds tidskrift

Nr 3 • Årgång 71 • 2011

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund

Box 278 03, 115 93 STOCKHOLM
Lidingövägen 28, vakten K1 anvisar.
Tfn 08-664 71 89

E-post: lv@forsvarsutbildarna.se
Internet: www.forsvarsutbildarna.se/lv

Kanslichef

Georg Ekeström
Grindvägen 22 B
761 62 NORRTÄLJE
Tfn bostaden 0176-164 07

Lvbyn kursgård

Ytterskär, 760 40 VÄDDÖ
Tfn 0176-542 19, Fax 0176-545 92
E-post: vaddo@forsvarsutbildarna.se
Internet: www.forsvarsutbildarna.se/vaddo

Intendent

Ann-Katrin Johansson
Mobil 0708-990 632

Vårt Luftvärn

PRV utgivningsbevis nr 1678

E-post: lv@forsvarsutbildarna.se
Ansvarig utgivare Jan Hammarberg
Tfn bostaden 08-257 646

Redaktör

Björn Kagger
E-post: bjorn.kagger@forsvarsutbildarna.se

Medlemskap

Avgift 40 kr per år, ständigt medlemskap 500 kr.
Betalas till plusgiro 5 98 88-8.
Avgift för medlemmar i Stockholms Luftvärns-
förenings Skytteklubb och Roslagens Hemvärns-
förening betalas av respektive förening.

Innehåll nr 3 år 2011

Nulli secudus!.....	s 3
Förbundsfunctionärer 2011.....	s 4
Sveriges försvarsillusion.....	s 5
ULv höstaktiviteter 2011.....	s 9
Förbundsstämma 2012.....	s 9
Luftvärnsförbundet firar 85 år.....	s 10
ULv förevisning och årsavslutning.....	s 12
Kurs i Lv-skydd av Stockholm.....	s 14
Rysslands stridsflyg omstruktureras.....	s 15
Studiebesök på Käppalaverket.....	s 18
Nya webbsidor.....	s 19
Försvarsupplysning hösten 2011.....	s 19
Aktiviteter hösten 2011.....	s 20

Omslaget:

PAK-FA, även kallat T-50, utvecklas för de
ryska flygstriidskrafterna. Se artikel, sid 15.

Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje

MILJÖMÄRKT Trycksak lic nr 341 290

Nulli secundus!

Per-Olov Lisén – vice förbundsordförande

Aldrig tvåa, nulli secundus, fick jag lära mig när jag tjänstgjorde på IB4 i Linköping. Är man etta på bollen så har man initiativet. Är man tvåa så har man inte det. Luftvärnsförbundets historia visar att den attityden kan ha enorm betydelse.

Luftvärnsförbundet bildades i en tid då lufthotet var levande hos en bred allmänhet. Luftvärnet fanns fortfarande inte som truppslag, och Flygvapnet var under uppbyggnad. Frivilliga krafter skötte luftvärnet av Stockholm under andra världskriget. Samtidigt som juniorerna var med i Luftvärnspojkar och seniorerna testamenterade betydande summor för inköp av luftvärnskanoner. Det var en folkrörelse. Och man var etta på bollen, hade initiativet!

Så bildades Luftvärnet som truppslag och regementen etablerades på flera orter i landet. Luftvärnsförbundet fick en annan roll. Så småningom fick vi en allt djupare fredstid. Andra världskriget var avslutat. Kalla kriget tog också slut. Försvarsfrågorna blev allt mer perifera för den breda allmänheten. Försvarsmakten organiserades om och fick uppgifter som inte enbart handlade om att försvara territoriet. Luftvärnsregementena försvann ett efter ett. Kvar blev Luftvärnsregementet i Halmstad.

Vilken roll ska då Luftvärnsförbundet ha i detta nya försvar? Vilka bollar ska vi springa på och hur ska vi bli etta på dem? Jag vill lyfta fram tre roller som jag ser som viktiga.

För det första måste vi vara en ledande förkämpe för luftvärn som en omistlig del av försvaret, inte minst vid försvaret av

Per-Olov Lisén, Luftvärnsförbundets nye vice ordförande.

Stockholm. Det är ju där vi har våra rötter 85 år tillbaka i tiden! Denna uppgift är främst pedagogisk. Vi måste sprida kunskap och insikt om luftvärnets nödvändighet för ett komplett luftförsvar. När vi lyckas med detta så kan luftvärn få en mer framträdande plats i det nationella försvaret. Vi kan också få luftvärnsförband som deltar i internationella insatser, kanske bemannar en radarstation som sköter luftrumsövervakning där annan radar inte når. Bara för att nämna några exempel.

För det andra ska vi vara en utbildare inom försvar i allmänhet och luftvärn i synnerhet. Vi har goda utbildare såväl inom våra egna led som i vårt kontaktnät och vi har en unik utbildningsplattform i vår kursgård Lv-byn. Vi genomför utbildningar i samarbete med Försvarsutbildarna. Vi har försvarsupplysning. Vi stöder en krigsförbandskurs på Luftvärnsregementet. Vi genomför en egen utbildning om luftförsvar av Stockholm nu i augusti-september.

Forts. nästa sida

För det tredje ska vi vara ett vattenhål för övertygade luftvärnsentusiaster i hela landet. Liksom i de kamratföreningar som luftvärnsregementena lämnat efter sig så spelar den militära kamratskapen en viktig roll även hos oss. Hur gott är det inte att sitta i stridsvänners lag och ägna en kväll åt historie(om)skrivning?

Genom att ta dessa tre roller så tror jag att Luftvärnsförbundet kan bygga vidare på våra grundares entusiasm och idealism, till nytta för såväl våra medlemmar som för Försvarsmakten och landet.

Förbundsfunktionärer 2011

Fr.v. Leif Appelmyr, Björn Kagger, Jan Hammarberg, Christer Molander, Ann-Katrin Johansson, Georg Ekeström, Olle Eriksson, Michael Reberg, Börje Lantz.

Efter förbundsstämman i Stockholm den 24 mars har Luftvärnsförbundet nu följande funktionärer invalda:

Förbundsstyrelse:

Jan Hammarberg (förbundsordförande),
Per-Olov Lisén (vice förbundsordförande),
Michael Reberg (förbundssekreterare),
Georg Ekeström (förbundskassör),
Leif Appelmyr, Olle Eriksson,
Anders Fransson, Ann-Katrin Johansson,
Björn Kagger (nyval), Börje Lantz,
Lennart Lundberg, Christer Molander.

Adjungerad: Ulf Hammarlund
(Försvarsutbildarna).

Revisorer (omval): Claes-Göran Joëlsson,
Lars-Gunnar Sederlin, Per Nordlund
(ersättare).

Valberedning: Olle Eriksson (ordförande),
Ulf Hammarlund, Per Jönsson.

Samtliga förbundsfunctionärer nås via
kansliet eller med e-post:
fornamn.efternamn@forsvarsutbildarna.se

Sveriges försvarsillusion

Georg Ekeström

Hela den organisation, den planläggning och det kunnande som en gång fanns vid slutet av det kalla kriget för att försvara vårt land finns inte längre.

Professor Wilhelm Agrell har i boken "Fredens illusioner – Det svenska nationella försvarets nedgång och fall 1988 – 2009" redovisat hur det gick till.

Svenska försvaret så som det såg ut i mitten av 1990-talet behövde från grunden reformeras. Om detta råder det inte någon tvekan. Och det handlade inte bara om att anpassa försvaret till en ny säkerhetspolitisk omvärld och reducerad hotbild. Det handlar framförallt om att försvaret sedan länge, ända sedan försvarsbesluten på 1970-talet, hade en nattstånden struktur. En stor del av krigsorganisationen bestod av omoderna förband med föråldrad utrustning, bristfälligt övad personal och orealistiska krigsuppgifter. Vi hade en krigsorganisation vars teori och praktik inte stämde överens. Avgörande var att försvaret baserades på en förlegad syn på krigföring med rötter i den tidigare delen av kalla kriget och till vissa delar andra världskriget. Även om försvaret innehöll delar som var moderna och effektiva så var dessa infogade i en helhet och ett tänkande som var föråldrat och präglad av gårdagens krigföring och inte av framtidens.

Den förste som lyfte fram detta var general Owe Wiktorin, som i en analys kort efter Gulfkriget 1991 slog fast att ett försvar som det svenska inte skulle kunna hävda sig mot en angripare som med ny teknik och nya principer för krigföring, kunde slå direkt mot vitala infrastrukturer, ledningsfunktioner och baser. Emot en motståndare som behärskade denna nya form av krigföring skulle huvuddelen av det svenska försvaret ofrånkomligen vara på fel plats vid fel tidpunkt och med fel utrustning.

Framtidens försvar i mitten av 1990-talet.

Kärnan i det framtida försvaret skulle utgöras av rörliga operativa insatsstyrkor med förmåga att bedriva manöverkrigföring i det egna landet, närområdet och globalt. Insatsstyrkorna skulle kompletteras med militära skyddsstyrkor. De två delarna skulle gemensamt bilda det framtida försvaret med ökad förmåga och flera uppgifter.

Utgångspunkter för ÖB förslag 1998.

Den reform som ÖB Owe Wiktorin föreslog 1998 utgick ifrån två förutsättningar.

En i grunden långsiktigt förändrad yttre miljö vad gällde krigföring och en utvidgad hot- och riskbild. Den andra bestod av en säkerhetspolitiskt upptäckt tidslucka i hotbilden. Inget tänkbart angreppshot gick att urskilja i närtid, det svenska försvaret skulle därför, kunna ta "operativ time-out". Historien tycktes erbjuda Sverige en unik möjlighet att montera ner det befintliga försvaret och bygga upp ett nytt och mer ändamålsenligt i god tid innan de yttre säkerhetspolitiska betingelserna skulle ändras

i negativ riktning. Därför kom den svenska försvarsmöjligheten att bli långt mer radikal än om det enbart varit frågan om en anpassning till det militära hotet i närtid.

Eftersom det inte fanns något säkerhetspolitiskt hot mot Sverige prioriterades mångfalden av förmågor i det framtida försvaret. Försvaret skulle läggas om till en verktygslåda innehållande nödvändiga kompetenser, men utan annan dagspolitisk nivåreglering än den att ha förmåga att genomföra internationella insatser.

Brist på logiskt sammanhängande tankar.

Någonstans efter 1999 – 2000 visar det sig omöjligt att följa ett logiskt sammanhängande förlopp i planer, betänkande och propositioner. Den som försöker förstå vad som står i alla dessa dokument måste i många fall läsa mellan raderna och ge akt på betydelsebärande tomrum, sådant som plötsligt inte längre finns med. Hela skeendet framstår därför i efterhand som extremt ogenomskinligt, inte genom sekretess utan till följd av oöverskådlighet och på åtskilliga punkter genuin obegrip- lighet. Säkert i vissa fall med avsikt.

Ett exempel på sådan begreppsförvirring i den högre skolan är ordet krigsförband som hade en entydig innebörd åtminstone från 1942 års försvarsbeslut men som 1999/2000

plötsligt gavs en ny innebörd, ett slags imaginär icke-organiserade, inte samövade förband som inte kunde mobiliseras, kort sagt allt det som tidigare förknippats med begreppet krigsförband. Denna menings- glidning skrivs aldrig rent ut. Den anges överhuvudtaget inte. Den tillhör de förhål- lande som framgår ur vad som inte sägs.

Man letar också förgäves efter ett så avgörande beslut som det att avveckla mobiliseringssystemet. Det finns inte. Avvecklingen uppstod som en konsekvens av andra beslut. Och det var inte bara den mobiliseringsbara organisationen som avvecklades utan hela mobiliseringsbegrep- pet, tanken på en förberedd, planmässig process att sätta upp vilande förband.

Om inte ens de närmast ansvariga har en klar bild av skeendet hur ska då någon annan kunna ha det? Om politik är det möjligas konst så måste det också vara möjligt att begripa vad det går ut på.

Utfallet av omstruktureringen blev inte det avsedda, resultatet diktades inte av en genomtänkt planerings- och beslutsprocess. Istället framstår egendynamiken och ostyr- barheten i själva omvandlingsprocessen som det viktigaste elementet. När förändringen väl dragit igång grep en rad samverkande strukturella krafter in som ingen tycks ha haft kontroll över, eller snarare haft vilja och förmåga att ta kontroll över. Slutresultatet av omstruktureringen dikteras snarare av summan av en mängd oförutsedda konsekvenser än av en styrande vilja, sedan väl demonteringsprocessen satts i rörelse.

En av dessa krafter handlade om kostnaderna och tiden för genomförandet av förändring- en. Djävulen sitter som bekant i detaljerna och i den stora försvarsmöjligheten fanns

gott om detaljer. Imaginära förband kunde strykas med ett penndrag men den fast anställda personalen som inte längre behövdes gick inte lika lätt att bli av med. Ett berg av materiel skulle tas omhand, sparas för sämre tider, säljas, ges bort eller skrotas. Ju längre detta överskottsberg fanns kvar desto mer pengar försvann till liten eller ingen nytta.

De långsiktiga åtagandena på materielområdet innebar att överskottsberget fortlöpande byggdes på av prototyper och serietillverkad materiel, som försvaret inte hade behov av i takt med att den planerade organisationen blev allt mindre.

Inget illustrerar denna industripolitiksseger över försvarspolitikerna så tydligt som beslutet 1997 att beställa delserie 3 av JAS grundat på en femton år gammal och totalt föråldrad hotbild och utan hänvisning till några giltiga operativt behov. Beslutet om delserie 3 blev i ekonomiskt hänseende förödande för försvarsomläggningen eftersom den låste materielanskaffningen vid den försvarsstruktur som just skulle överges. Alla andra igångsatta och därefter nedlagda utvecklings- och anskaffningsprojekt franstår i en jämförelse med detta som marginella.

Det som ursprungligen uppfattats som en överblickbar tidsbegränsad hotlucka, kom successivt att omdefinieras som ett permanent tillstånd där allvarligt väpnade hot mot landet eller dess närområde inte bara var osannolika utan otänkbara. Detta fick flera effekter på den fortsatta inriktningen av försvarsomläggningen och framförallt på var reduktionerna sattes in. Förmågan till tillväxt i ett förändrat och försämrat säkerhetspolitiskt läge som fanns med i den ursprungliga målsättningen, sparades bort, som överflödigt.

Det nationella försvaret framstod som överflödigt i långt högre grad än i de ursprungliga planerna, förutom i mycket begränsade normala fredstida funktioner för territoriell övervakning, sjöräddning och skogsbrandsbekämpning. 2004/2005 ströks därför de nationella skyddsstyrkorna den ena halvan av den nya försvarsstrukturen. Det var lätt gjort eftersom skyddsstyrkorna till största delen utgjordes av imaginära krigsförband. De fanns alltså inte.

Det som därefter återstod var Hemvärnet, som trots upprepade beslut om förstärkning uppvisade en oavbruten kräftgång vad gällde nyrekrytering och utbildningsaktiva. 2008 var endast 13 000 aktiva och resten papperssoldater av 22 000 soldater. Utan att ta hänsyn till detta uppgraderades Hemvärnet i försvarsbeslut 2009 till nationella skyddsstyrkor, en term som så att säga blivit ledig sedan den ursprungliga innehavaren försvunnit. Detta är ännu ett exempel på innovativt men kanske inte klargörande försvarspolitiskt nyspråk.

Framtiden

Trots att utformningen av framtidens försvar angreps från rätt utgångspunkt kom det att spåra ur och leda till kontraproduktiva och i vissa avseenden förödande konsekvenser. Fler strukturella problem lär vänta runt hörnet. Detta gäller förmodligen inte minst införandet av yrkesförsvaret, precis som vid den stora försvarsreformen genomförs radikala förändringar utan att man har överblick över alla konsekvenser.

Grundläggande frågor

Skyddet av det egna landet är en självklar grundläggande uppgift för varje försvar som vill framstå som en betydelsefull samhällsinstitution. Utan denna uppgift blir försvaret något man kan ha eller vara utan.

Det innebär inte att försvaret av det egna landet, måste dominera eller förbruka huvuddelen av resurserna. Men den uppgiften måste finnas där i botten och alla måste vara på det klara med att det förhåller sig på det viset.

Hotbilden ska vi nog inte bry oss allt för mycket om, åtminstone inte när vi talar om behovet av samhällsskydd och ett nationellt försvar. Hotbilden bor hos betraktaren, framtiden är något annat, och ibland något helt annat. Istället för att tvista i all oändlighet om prognoser, där det enda vi med säkerhet vet är att de kommer att visa sig vara fel i det ena eller andra avseendet, borde vi kunna konstatera att en grundläggande förmåga att försvara samhället och medborgarna, det bör vi ha oberoende av hur vi tror att världen kommer att se ut. Idag saknar vi denna förmåga.

Internationella insatser är viktiga av flera skäl. Sverige finns numera i världen, på gott och ont, och inte heller i det avseendet kan vi eller bör vi vrida klockan tillbaka. Men statsmakterna har inte alltid förklarat bakomliggande motivet till insatserna, ibland har man talat allt för tyst och ibland har de stora ordens retorik tenderat att ta över. Vi bör vara ärliga och se det som det är, att de internationella insatserna först och främst är politiska markeringar vars innehåll förhoppningsvis kan vara till nytta, inte överallt och hela tiden men någonstans och för några. Och det räcker ganska långt.

Däremot bör vi vara försiktiga med att låta förmågan till symboliska internationella insatser styra alltför mycket av försvarets långsiktiga utveckling på det sätt som skett under de senaste tio åren.

Försvarets koppling till samhället samt hotens komplexitet och samhällets ökade sårbarhet var självklarheter bakom den stora försvarsreformen. Vad vi fått uppleva är en process i motsatt riktning, där försvaret har fjärmat sig från samhället, till följd av strukturella processer och omdefinierade uppgifter. Men de mest avgörande och långtgående konsekvenserna är övergivandet av värnplikten, ett beslut som arbetades fram och motiverades i påfallande teknokratiska termer som lösning på ett personalförsörjningsproblem.

Att värnplikten innehåll behövde förändras var självklart. Men det var inte välbetänkt att överge värnplikten som princip. Med värnplikten fanns möjligheten att utnyttja hela bredden av kompetens i samhället, en förmåga som inte alls kommer att finnas i ett yrkesförsvar, trots att försvaret i framtiden kommer att bli mer och inte mindre beroende av de kompetenser och det kunnande som finns i samhället.

En gång i tiden infördes den allmänna värnplikten i ett Sverige som var djupt splittrat ekonomiskt, socialt och politiskt. Värnpliktsreformen stöddes av demokratiens förespråkare, den sågs som ett steg på vägen mot allmän och lika rösträtt, mot det medborgarsamhälle som vi så småningom fick och tar för självklart. Värnpliktsutbildningen blev i sig en av de stora utjämnande svenska samhällsinstitutionerna.

Vi har under fanfar klippt banden till skyldigheten och därmed också – fast utan att tänka så mycket på det – till delaktig-

heten, sammanhanget och gemenskapen. Och vi har gjort det just i en tid då klyftorna växer, då vi alla har gjorts uppmärksamma

på att främlingskap, bristande integration och en avsaknad av mening och gemenskap blivit kroniska samhällsproblem.

ULv höstaktiviteter 2011

- 27 augusti: rekryteringsföreläsning i Norrtälje.
- 9-11 september: helgövning på Vaddö.
- 7-9 oktober: helgövning på Vaddö.
- 11-13 november: helgövning i Kungsängen.
- 10 december: terminsavslutning i Norrtälje.

Kvällsövningar och studiebesök m.m. kan tillkomma utöver ovanstående.

Ytterligare information kommer som vanligt månadsvis i kursorder och hos ULv på Internet: www.forsvarsutbildarna.se/ulv

ULv rekrytering i Norrtälje lördag 27 augusti

Ungdomar mellan 15 och 20 år som är intresserade av det militära försvaret inbjuds till information om Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning ULv i Norrtälje lördag 27 augusti. Samling utanför f d vaken till Lv 3 kl 1100. Verksamheten slutar på samma plats ca 1300.

Ytterligare information om ULv och anmälningsblanketter utdelas på föreläsningen och finns hos ULv på Internet. Du kan även kontakta oss via e-post ulv@forsvarsutbildarna.se eller ringa till kurschefen ULv, kn Börje Lantz, på telefon 0176-16175 / 0703-793342.

Välkommen!

Meddelande om förbundsstämma 2012

Boka redan nu kvällen torsdagen den 22 mars 2012 för Luftvärnsförbundets ordinarie stämma i Stockholm. Motioner och förslag ska vara förbundskansliet tillhanda senast 15 januari. Slutlig kallelse kommer i vinternumret av "Vårt Luftvärn".

Fint 85-årsjubileum i Lvbyn

Det var en solig eftermiddag lördagen den 21 maj då Luftvärnsförbundet samlades för att fira sitt 85-årsjubileum. Platsen var självfallet Lvbyn på Vaddö.

Vid femtiden var det samling för gästerna och incheckning för de som skulle bo kvar till söndagen. Ett 30-tal personer hade anmält sig till jubileet och kunde nu flytta in i sina rum och stugor, bada bastu, umgås med varandra och byta om inför den väntande middagen.

Teatergruppen från Kullsta underhöll.

Klockan 19 samlades hela sällskapet i matsalen till en drink med tilltugg och hälsades välkomna av förbundets ordförande Jan Hammarberg. Det minglades och stämningen började stiga. Var och en sökte så upp sin plats vid middagsbordet; denna gång hade placeringskort lagts ut. Som vanligt erbjöd Lvbyn utsökt god mat och dryck, även om det denna gång var lite extra lukullisk nivå med anledning av jubileet.

Underhållning hade utlovats i inbjudan till kvällen. Vilken hade inte avslöjats men här hade förbundets arrangörer gjort ett förnämligt val. I lämpliga pauser under middagen, t.ex. mellan maträtterna, spelade en teatergrupp i ett antal avsnitt upp en mordgåta. Den tänkta miljön var Svanberga Gästgivaregård året 1720 och skådespelarna hade tidstypiska dräkter och rekvisita.

Till efterrätten fick middagsgästerna lämna in ett svarskort med sina gissningar på vem som var mördaren. Ett välspelat, underhållande och mycket uppskattat divertissemang.

Jan Hammarberg talar.

Jan Hammarberg höll ett högtidsanförande om förbundet och dess historia. Även Lars Mörrby från Lv 6 talade, gratulerade till jubileet och uttryckte att samarbetet mellan förbundet och regementet borde utökas ytterligare, förstås ett yttrande som välkomnades varmt av de närvarande.

En omtyckt och respekterad gäst var hedersmedlemmen Olof Bergendahl.

För ordningens skull ska nämnas att jubileet inte helt hölls på förbundets bekostnad. Deltagarna betalade för sig, även om de fick en generös subventionering.

Överstelöjtnant Lars Mörrby från Lv 6 vill öka samarbetet och överlämnade en gåva från regementet.

Lars-Inge Hägle berättade om åren med förbundet.

Lars-Inge Hägle höll också han ett anförande och berättade om sina många minnen från en lång tid med Luftvärnsförbundet.

Därefter intogs kaffe och en eller annan dryck från baren, allt efter tycke och smak. Och nu gavs verkligen chans att sällskapa, berätta historier för varandra och att ha trevligt.

Det blev ett värdigt och fint 85-årsjubileum.

ULv förevisning och årsavslutning

ULv anländer till förevisningen. Förläggningmateriel lastas ur.

Under söndagen den 22 maj genomfördes ungdomsavdelningens (ULv) förevisning för anhöriga. Den ingick inte i jubileet, men var öppen även för dess deltagare.

Traditionsenligt brukar ULv vid den här tiden på året visa upp sig för anhöriga, vänner och medlemmar i Luftvärnsförbundet under Lv-dagen. Så skedde också denna gång invid Lvbyn på Väddö. Nu var det visserligen dagen efter förbundets 85-årsjubileum men inte som en del av detta.

Efter en introduktion av ULv:s kurschef Börje Lantz vid kaffet på matsalsbyggnadens altan avtågade samtliga gäster ut i terrängen.

Kaffe och introduktion på altanen

På väg till ULv:s förevisning.

Här anlände ULv per terrängbil 11 och urlastade snabbt med materiel för resande

av förläggningstält. Och tältet kom upp snabbt genom bra handlag och fint samarbete.

Tältet ströks ut och görs klart för resning.

Nästa moment visade hur ULv-styrkan i sin terrängbil stoppades av en motståndares beskjutning och en blockering över vägen. Snabb urlastning igen, i skydd av fordonet, och besvarande av motståndarens eldgivning.

Snabbt ur!

Besvara elden!

ULv-styrkan tog sig omgångsvis bakåt längs vägen och in i skyddande, skogbevuxen

terräng. Härifrån arbetade man sig under eldgivning framåt igen för att bekämpa motståndaren, kunna återta fordonet och fortsätta färderna. ULv-styrkan jobbade snabbt, effektivt och med fint flyt.

Michael Reberg informerar gästerna.

Efter dessa moment promenerade samtliga tillbaka till Lvbyn och till dess skolbyggnad där förbundssekreteraren Michael Reberg svarade för presentation av Luftvärnsförbundet och övrig försvarsinformation. Sedan var det dags för lunch i och utanför matsalen.

Jan Hammarberg delar ut utmärkelser.

På stranden nedanför Lvbyn hölls därefter årsavslutning för ULv. Utmärkelser, årstecken och priser delades ut av förbundsordföranden Jan Hammarberg. Efter kaffe och bröd avslutades dagen och det var dags för hemfärd. Hela dagen i Lvbyn förflöt i ett strålende försommarväder, som gjorde det hela extra angenämt.

Uppdelad kurs i Lv-skydd av Stockholm hösten 2011

Flygplan och helikoptrar utgör inte längre det farligaste hotet för luftförsvaret. Lufthotet utgörs allt mer av obemannade vapensystem med lång räckvidd och hög precision. Kursen lär dig mer om det moderna lufthotet, samt om luftvärnssystem och taktik för att möta detta i en storstad som Stockholm.

Kursen genomförs uppdelad som två kvällspass och två dagövningar, med bas vid K 1 på Lidingövägen 28 i Stockholm. Främst omfattar kursen:

- Onsdag 24/8 kl 18-21: det moderna lufthotet.
- Onsdag 31/8 kl 18-21: krav på luftvärnssystem för att möta lufthotet.
- Lördag 3/9 kl 9-18: rekognoscering för luftvärn ute i Stockholmsterrängen.
- Söndag 4/9 kl 9-18: redovisning och taktikdiskussioner ute i Stockholmsterrängen.

Kursen riktar sig främst till befäl med luftvärnsutbildning, men är även öppen för andra intresserade. Antalet deltagare är dock maximerat till 16 personer. Luftvärnsförbundet bekostar utbildningen med egna medel och svarar även för transporter inom kursen samt för enklare förplägnad. Resor till och från kursplatsen samt eventuell logi bekostas genom deltagarnas egen försorg. Dagersättning eller dagpenning utbetalas ej.

Gör din skriftliga ansökan till Lv-förbundskansliet senast fredagen den 19 augusti!
Enklast via Internet: www.forsvarsutbildarna.se/lv

Välkommen!

Michael Reberg och Georg Ekeström
Kurschef och stf kurschef

Ryssland omstrukturerar sitt stridsflyg

Jan Forsberg, övlt, Försvarshögskolan

Su-35 finns i ett litet antal i det ryska flygvapnet. Under 2009 beställdes 48 Su-35 för leverans innan 2015. Flygplanet är en utveckling av Su-27 och är byggt i aluminium och kolfiber.

Efter Sovjetunionens upplösning delades flygstyrkorna upp och Ryssland erhöll cirka 40 % av antalet flygplan. Redan under Georgienkriget visade det sig att de ryska flygstridskrafterna inte var optimerade för denna typ av lågintensiva konflikter. Därför reformerades flygstridskrafterna under 2009 för att öka effektiviteten och minska kostnaderna.

En stor mängd flygbaser stängdes och ett antal flygplan ställdes av, och en mindre del av flygplanen moderniserades för framtida bruk. Det finns inga officiella siffror på reduceringarna men bedömare tror att en halvering av flygstridskrafterna skedde under 2009. Vid årsskiftet 2009/2010 bedömdes att de ryska flygstridskrafterna förfogade över lite drygt 1300 operativa stridsflygplan.

Även under 2011 fortgår arbetet med att reformera de ryska flygstridskrafterna. Det senaste tillskottet är Su-35S som helt nyligen påbörjade testflygningar i anslutning till fabriken i Komsomolsk vid floden Amur inte långt ifrån Vladivostok. Flygplanen beställdes 2009 och nu testas de innan de överlämnas till det ryska stridsflyget. Totalt

har 48 Su-35S beställts för leverans fram till 2015.

En blandning av nytt och gammalt
Totalt förfogar Ryssland över nära 300 Mig-29 i olika versioner. Detta flygplan har exporterats till flera länder och idag används Mig-29 i inte mindre än i 25 olika länders flygvapen utöver Rysslands. Därutöver finns 150 Mig-31 som är en extrem interceptor, framtagen för att möta kärnvapenbestyckade amerikanska överljudsbombplan.

Mig-31 har den högsta startvikten av alla jaktplan, hela 46 tons startvikt. Föregångaren Mig-25 hade högre topphastighet men Mig-31 ligger inte långt efter med en topphastighet på 3000 km/tim (Mach 2.83). 3000 km/tim motsvarar cirka 830 m/s,

vilket ju ungefär är utgångshastigheten för en 7,62 mm projektil (Ak 4, Ksp 58).

Su-27 introducerades 1984 och det finns drygt 300 av dem idag i Ryssland. I USA heter motsvarigheten F-15 Eagle, båda flygplanen är kvalificerade jaktflygplan med uppgift att skapa air superiority. Su-27 användes i Georgienkriget för att skapa luftherravälde över Sydossetien. 54 av Su-27-flygplanen är uppgraderade avseende radar, avionik och motorer.

Su-27SM är en uppgraderad Su-27, används som kvalificerat jaktplan men även för attackuppgifter. Den visade vid flyguppvisningar den spektakulära Pugachevs Cobra.

Närmaste jaktbas för Su-27 är Petrozavodsk (25 mil från finska gränsen i höjd med Joensuu). Två divisioner är baserade där. En division motsvarar 12 – 16 flygplan men normalt i strid uppträder en division med 8 flygplan; resten är reservflygplan.

Su-24M2 tungt attackplan taxar ut med tomma vingbalkar.

Det tunga attackplanet Su-24 finns fortfarande i tjänst. Detta flygplan introducerades 1984 och fortfarande finns det drygt 300 som är operativa. Su-24 tar 8 tons vapenlast och dess motsvarighet i väst är närmast det amerikanska F-111. 8 ton

vapenlast i Su-24 kräver dock start med lite bränsle i tankarna för att klara max startvikt. Detta kan sedan åtgärdas med lufttankning för att få upp räckvidden. Av dessa drygt 300 Su-24 har man uppgraderat 30 till Su-24M2. I Monchegorsk, 10 mil söder om Murmansk (40 mil öster om den svensk-finska gränsen), finns två Su-24 divisioner baserade varav en är bomb och en spaning.

Arbetshästen under Sovjetunionens Afghanistan-krig utgjordes av Su-25. Den lastade upp till 4,4 tons vapenlast och var ett stryktåligt underljudsattackplan med två motorer. Detta flygplan sattes in för CAS (Close Air Support) och understödde de ibland hårt pressade sovjetiska markstridskrafterna. Totalt finns det lite över 300 Su-25 kvar och av dessa är 25 uppgraderade till Su-25SM för att vara i tjänst till 2020.

Det som alltid har utpekats som en rysk svaghet är antalet flygtimmar per pilot. Under 2009 rapporterades att varje pilot hade i genomsnitt mellan 80 och 100 flygtimmar per år, vilket är i nivå med många västländer. Dessutom har flygförarna vid flygstridsskolorna ett betydligt högre uttag av flygtid än den ryske genomsnittspiloten.

Framtida flygplan

Sukhoi har sedan 2002 arbetat med att ta fram ett femte generationens flygplan. Planet benämns PAK-FA (betyder ungefär Framtida flygplanssystem för taktiska flygförband). PAK-FA är något större än Mig-29 men har framförallt utnyttjat stealthteknologi. Med sina prestanda är den på många områden fullt i klass med F-22 Raptor, som är motsvarigheten i USA. Just nu har ett 50-tal provflygningar genomförts och den andra prototypen levererades och provflögs den 3 mars 2011 något försenad. Prototyp nr 3 och 4 levereras senare under

2011 och dessa flygplan skall vara kompletta med radar och vapensystem. PAK-FA, som även kallas T-50, är nu ett indiskt-ryskt samarbetsprojekt och de båda länderna planerar att totalt beställa 200 flygplan vardera. De första taktiska proven kommer att utföras från 2015/2016 vid Lipetsk-basen cirka 20 mil söder om Moskva. Utöver flygplanet tar man fram en hel familj nya vapensystem anpassat för PAK-FA.

PAK-FA, även benämnd T-50. Flygplanet är delvis byggt av titanlegeringar. Max vapenlast är 7,5 ton.

Ny ledningsstruktur

Under 2009 infördes en ny organisation med fyra olika flygkommandon.

Första Flygkommandot består av den europeiska delen av Ryssland väster Uralbergen. Andra Flygkommandot är mellersta Sibirien och tredje Flygkommandot är Fjärran Östern. Fjärde Flygkommandot består av området öster om Uralbergen samt området norr om Georgien.

Tanken är att den nya regionala indelningen skall skapa taktiska/operativa kommandon för att respektive region kan vara

autonoma avseende ledning av samtliga vapenslag. För att effektivisera ledningen tog man bort en ledningsnivå, allt i syfte att korta ned beslutskedjan.

Storövning Vostok-2010

Under övningen Vostok-2010 (Öst-2010) övades samtliga vapenslag och flygstridskrafterna testade sin nya organisation.

Inledningsvis omgrupperades 26 bombplan/tunga attackflygplan från Europa till Fjärran Östern utan mellanlandning. Lufttankning genomfördes under överföringen av dessa flygplan. Det Ryssland övade var en snabb insatsstyrka för att kunna hantera krissituationer i östra delen av landet. Man prövade också den nya organisationen med tre ledningsnivåer. Elektroniska motmedel användes intensivt under övningen. Det nya ryska tunga attackplanet Su-34 testades och flög nonstop 7000 km till det nya operationsområdet.

De nyligen uppgraderade Su-24 M2 flög över med tre lufttankningar. Det tunga attackplanet Su-24M2 samt Su-25 insattes för understöd av markstridskrafterna i Vostok-2010. Ett understöd i form av skarpa bomber, raketanfall och robotinsats gjorde övningen mycket realistisk.

Su-34 är det senaste tillskottet och är en utveckling av Su-24. Tungt attackplan med lång räckvidd och 8 tons vapenlast. Planet har ett litet vilrum/pentry för långa flygningar.

Mig-29SMT är den senaste och modernaste versionen av Mig-29. Mig-29SMT är exporterad till olika länder, bland annat Indien. Denna version kan användas till attackuppgifter till skillnad från Mig-29:s grundversion.

Utöver det flyg som är baserat i Ryssland finns det två flygförband stationerade utanför Rysslands gränser nämligen i Kirgistan och i Armenien.

Att kalla de ryska åtgärderna för upprustning är inte helt riktigt utan speglar något annat: dessa åtgärder innebär att man utan att upprusta ändå kan skapa effektiva och slagkraftiga flygstridskrafter för snabba insatser i och kring Ryssland.

Studiebesök på Käppalaverket

Den 10 februari besökte Luftvärnsförbundet det stora Käppalaverket på Lidingö intill Stockholm. Det var en mycket snöig dag och ganska besvärligt att ta sig dit, åtminstone med bil, då plogbilarna inte hunnit med allt. Trots detta tog sig en tapper och intresserad skara medlemmar till platsen.

Käppalaverket togs i drift 1969 och var då världens modernaste reningsverk. Senare byggdes det ut kraftigt för 1,3 miljarder kronor. Det drivs av Käppalaförbundet, som idag består av elva kommuner norr och öster om Stockholm. Det 65 kilometer långa tunnelsystemet leder avloppsvattnet från kommunerna till Käppala på Lidingö. Tunnelnätet sträcker sig ända upp till Arlanda.

Noggranna inspektioner genomförs regelbundet i tunnelarna. Ett antal pumpstationer hjälper till med att hålla avloppsvattnet

En av reningsdammarna i Käppalaverket.

igång med en hastighet av 7 km/tim. Vatten från 530 000 personer tas omhand i Käppalaverket. Ett problem med avloppsvattnet är att folk slänger de mest märkliga saker i sina toaletter. Vi fick se en provkarta.

Ett nätverk av oändligt långa tunnlar finns i verket.

99 % av organiska föroreningar, 97 % av fosfor och 80 % av kvävet renas bort i de olika processer som finns i reningsverket. Det renade vattnet leds ut vid Lidingö till 150 m från land till 45 m djup och går med strömmen ut mot Östersjön.

Reningsverket med dess nät av tunnlar klarar att ta emot avloppsvatten under en viss tid även vid störningar i systemet. Detta går genom den volym som tunnarna har. Men givetvis är störningar eller stopp i driften en ytterst känslig fråga. Utebliven rening av vatten från över en halv miljon medborgare skulle självfallet få stora hygieniska konsekvenser för samhället med

risker för smittspridning och slutligen för försvarsviljan i t.ex. ett beredskapsläge. Käppalaverket är mycket stort och imponerande med alla sina tunnlar inom verkets område. Det är också påfallande snyggt, rent och prydligt i anläggningen.

Instruktiva informationstavlor finns i gångtunnlarna.

Nya webbsidor

Luftvärnsförbundet har fått nya, mer lättarbetade sidor på Internet. Dessa nås direkt på www.luftvarn.se

De kan även som tidigare nås via www.forsvarsutbildarna.se/lv

Försvarsupplysning under hösten 2011

Luftvärnsförbundet planerar att under hösten genomföra några intressanta försvarsupplysningsaktiviteter med mycket kvalificerade föreläsare:

- Föreläsning om kriget i Libyen och Sveriges roll i detta – genomförs preliminärt en vardagskväll under oktober i Stockholm.
- Föreläsning om EU:s konflikthantering – genomförs preliminärt en vardagskväll under november i Stockholm.

Mer information kommer att publiceras i nästa elektroniska nummer av "Vårt Luftvärn" (4/2011) och hos Luftvärnsförbundet på Internet enligt ovan via www.luftvarn.se. Här kommer talare, tid och plats att anges.

Du kan dock redan nu skicka din intresseanmälan till en av eller båda dessa aktiviteter till Lv-kansliet via e-adress: lv@forsvarsutbildarna.se

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund
Box 278 03, 115 93 Stockholm

Vårt Luftvärn elektroniskt

Luftvärnsförbundet har beslutat att på försök utöka utgivningen av "Vårt Luftvärn" med två binummer per år, som utsänds elektroniskt under kvartal 2 respektive 4. De omfattar främst inbjudan till våra aktiviteter. Binumren har en lägre ambitionsnivå än huvudnumren, som utges i kvartal 1 och 3. Redaktör för huvudnumren är Björn Kagger och för binumren Michael Reberg.

För att få dig tillsänt de elektroniska numren måste du anmäla din e-postadress till förbundskansliet via: lv@forsvarsutbildarna.se

Aktiviteter hösten 2011

Luftvärnsförbundet

Kurs i Lv-skydd av Stockholm

K 1, Stockholm

24 och 31 augusti, 3 och 4 september

Mer info på sidan 14

Försvarsinfo om EU konflikthantering

I Stockholm

Planerat till november

Mer info på sidan 19

Försvarsinfo om kriget i Libyen

I Stockholm

Planerat till oktober

Mer info på sidan 19

Lv 3

Museidag

På Luftvärnsmuseet

Lördag 13 augusti från kl. 1330

Kräftskiva

På OffenCiven

Lördag 20 augusti från kl. 1800

Mer info på www.lv3.se

*Ja, ditt deltagande behövs!
Kom och trivs på våra aktiviteter.
Hjärtligt välkomna!*

Senaste nytt, se våra hemsidor!